

Warszawa, dn. 17 marca 2014 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

ŻW zz/mc-87-41/14(   )

**Pan
Jerzy Chróścikowski
Przewodniczący Senackiej
Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 11 marca 2014 r. znak BPS/KRRW/0330/99/14 przesyłam informacje o:

- o aktualnych problemach związanych z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń oraz działaniach podejmowanych przez rząd w tym zakresie;
- o aktualnej sytuacji na rynku trzody chlewnej i podejmowanych działaniach przez Rząd, aby zrekompensować utracone dochody rolnikom,

opracowane w zakresie właściwości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Powyższym materiał został przekazany w formie elektronicznej na adres krrw@senat.gov.pl.

Z poważaniem,
Zdjęcie: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETAŃZ STANU

Dariusz Nalicki

Załącznik
18 egzemplarzy

Warszawa,   marca 2014 r.

Informacja Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o aktualnych problemach związanych z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń oraz działaniach podejmowanych przez rząd w tym zakresie

Afrykański pomór świń (African swine fever - ASF) to groźna, wysoce zakaźna i zaraźliwa choroba wirusowa świń domowych wszystkich ras oraz dzików.

Ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF, w związku z czym choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia i życia.

Chorobę charakteryzuje krótkotrwały przebieg. Śmiertelność zwierząt chorych na ASF może sięgać 100 %.

Pierwszy przypadek afrykańskiego pomoru świń u dzików w Polsce został notyfikowany do Komisji Europejskiej oraz zgłoszony do organizacji międzynarodowych w dniu 17 lutego br. Przypadek dotyczy padłego dzika znalezionej, w okolicy wsi Grzybowszczyzna, gm. Szudziałowo w powiecie sokólskim w odległości ok. 1km od granicy z Białorusią. Drugi przypadek ASF u dzika został notyfikowany do KE 19 lutego br. Zwierzę znaleziono 3 km od granicy z Białorusią, niedaleko wsi Kruszyniany, gmina Krynki, powiat Sokólski.

Po potwierdzeniu pierwszego przypadku Powiatowy Lekarz Weterynarii (PLW) w Sokółce podjął stosowne działania, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. Nr 158, poz.1658).

W drodze rozporządzeń – aktów prawa miejscowego (rozporządzenia PLW i rozporządzenia Wojewodów) na określonych obszarach wprowadzone zostały zakazy i nakazy mające na celu m.in. zabezpieczenie znajdujących się na tym terenie gospodarstw trzody chlewnej przed zawleczeniem wirusa ASF.

W dniu 20 lutego br. opublikowana została decyzja wykonawcza Komisji z dnia 18 lutego 2014 r. nr 2014/100/EU dotycząca niektórych środków ochronnych w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w Polsce (Dz. Urz. UE L 50 z 20.02.2014, str. 35). W ww. decyzji określony zostały obszar objęty ograniczeniami. Obejmuje on obecnie powiaty: sejneński, augustowski gm. Płaska, Lipsk, Sztabin, sokólski, białostocki gm. Czarna Białostocka, Supraśl, Zabłudów, Michałowo, Gródek, hajnowski, bielski, siemiatycki, łosicki, bialski, Biała Podlaska i włodawski.

Od dnia 26 lutego br. obowiązuje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 247), które zastąpiło rozporządzenia PLW w Sokółce i rozporządzenia Wojewodów Podlaskiego, Lubelskiego i Mazowieckiego. Ww. rozporządzenie wprowadza środki na obszarach objętych ograniczeniami, które zostały wyznaczone zgodnie z decyzją Komisji z dnia 18 lutego 2014 r. nr 2014/100/UE. Na mocy ww. rozporządzenia wprowadzona została możliwość przemieszczania zwierząt do gospodarstw i rzeźni poza obszary objęte ograniczeniami na podstawie pozwolenia na przemieszczenie wydanego przez powiatowego lekarza weterynarii z jednoczesnym zaopatrywaniem przesyłki w świadectwo zdrowia.

W związku z wejściem w życie, w dniu 26 lutego 2014 r. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, Główny Lekarz Weterynarii wydał wytyczne:

- a) w sprawie zasad przemieszczania świń na obszarze objętym ograniczeniami, z tego obszaru i na ten obszar,
- b) dla Powiatowych Lekarzy Weterynarii w sprawie wydawania zgody na dokonywanie polowań na zwierzęta łowne.

W obszarze objętym ograniczeniami trwają kontrole gospodarstw dokonywane przez lekarzy weterynarii mające na celu dokładne policzenie liczby stad i wielkości pogłowa świń, kliniczny przegląd stanu zdrowia i zapoznanie rolników z podstawowymi warunkami bioasekuracji.

W dniu 14 marca br. opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniające rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 322), które wdraża decyzję wykonawczą Komisji 2014/134/EU z dnia 12 marca 2014 roku dotycząca niektórych środków ochronnych w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w Polsce. (Dz. Urz. UE L 74 z 14.3.2014, str. 63).

Równocześnie prowadzone są rozmowy z Komisją Europejską o zmniejszeniu obszaru objętego ograniczeniami, z uwagi na brak rozprzestrzeniania się tej choroby na dalsze obszary Rzeczypospolitej Polskiej. Świadczy to również o skuteczności działań podjętych i podejmowanych przez służby weterynaryjne.

Należy też podkreślić, że od momentu potwierdzenia na terytorium Polski pierwszego przypadku afrykańskiego pomoru świń u dzików podjęte zostały wszystkie konieczne działania, mające na celu ograniczenie możliwości rozprzestrzenienia się wirusa ASF.

Prowadzony jest między innymi intensywny monitoring mający na celu wykrycie ewentualnych zakażeń wirusem ASF w populacji świń i dzików. W ramach monitoringu w 2013 roku pobrano do badań łącznie 5943 próbki, w tym 879 próbek od świń oraz 5064 próbek od dzików. Od początku bieżącego roku do dnia 6 marca 2014 r. przebadano łącznie 4537 próbek w tym 714 próbek pochodzących od świń i 3823 próbek pochodzące od dzików. Wszystkie próbki pobrane od świń były negatywne, nie potwierdzono również nowych przypadków ASF u dzików. Świadczy to o tym, że ASF w Polsce nie rozszerza się.

Ponadto w dniach 26 - 28 lutego br. odbyła się wizyta Wspólnotowego Weterynaryjnego Zespołu do Spraw Kryzysowych (Community Veterinary Emergency Team - CVET), w której współuczestniczyli przedstawiciele Unii Celnej oraz Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE). Eksperti CVET pozytywnie ocenili działania podejmowane przez polskie służby zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym.

Obecnie w Głównym Inspektoracie Weterynarii trwają prace nad planem środków podjętych w celu zwalczania ASF na obszarze określonym jako zakażony, który zgodnie z art. 16 dyrektywy Rady 2002/60/UE z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiającej przepisy szczególne w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz zmieniającej dyrektywę 92/119/EWG w zakresie choroby cieszyńskiej i afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 192, z 20.07.2002 z późn. zm.) należy przedstawić KE w ciągu 90 dni od daty stwierdzenia pierwotnego przypadku afrykańskiego pomoru świń u dzików.

Równocześnie w ramach kontroli populacji dzików na obszarach objętych ograniczeniami, polowania i odłowy zwierząt łownych są przeprowadzone po uzyskaniu zgody powiatowego lekarza weterynarii. Powyższa zgoda jest wyrażana po przeprowadzeniu analizy ryzyka, która wykaże, że polowanie nie spowoduje zagrożenia rozprzestrzenienia się afrykańskiego pomoru świń. Zezwolenie dotyczy polowań indywidualnych. Na pozostałych terytorium kraju odstrzał dzików prowadzony jest zgodnie z planem łowieckim.

Ponadto każdy dzik odstrzelony na obszarach objętych ograniczeniami jest niezwłocznie dostarczany wraz z wszystkimi częściami ciała do chłodni zarejestrowanych jako działalność produkcji pierwotnej, punktów skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny położonego na tym obszarze.

Tusze, wszystkie części ciała oraz skóry odstrzelonych dzików, o których mowa powyżej mogą być przemieszczane wyłącznie po otrzymaniu potwierdzenia ujemnego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku afrykańskiego pomoru świń.

Ponadto powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań w kierunku afrykańskiego pomoru świń z każdego dzika padłego lub odstrzelonego na obszarze objętym ograniczeniami.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że podejmowanie działań z zakresu planowych odstrzałów dzików, w celu utrzymania ich populacji na założonym w Polsce poziomie, odpowiada Minister Środowiska.

Inspekcja Weterynaryjna podjęła również działania, które dotyczą renowacji weterynaryjnych świadectw zdrowia dla mięsa wieprzowego oraz produktów z mięsa wieprzowego. Intensywne negocjacje w tym kierunku podejmują również polskie placówki dyplomatyczne i Komisja Europejska. Główni partnerzy handlowi, z którymi prowadzone są rozmowy to m.in. Federacja Rosyjska, Japonia, Chińska Republika Ludowa, Korea Południowa, Ukraina Ww. działania ukierunkowane na wznowienie eksportu podejmowane są we współpracy z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Gospodarki.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozostaje w stałym kontakcie ze SPRP przy UE w Brukseli, polskimi ambasadami w krajach trzecich oraz z przedstawicielami Komisji Europejskiej, którzy wspierają polskie działania zmierzające do zniesienia wprowadzonych restrykcji. Strona polska (MRiRW, GLW, Ambasady RP) poprzez liczne spotkania i konsultacje z przedstawicielami właściwych władz w krajach trzecich prowadzi uzgodnienia w celu zminimalizowania negatywnego wpływu obecnej sytuacji epizootycznej w kraju na handel zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego.

Jednocześnie prowadzone są działania mające na celu rozpowszechnienie wśród jak najszerszego grona konsumentów, informacji że ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF, w związku z czym choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia i życia. Działania te podejmowane są we współpracy z Ministrem Zdrowia.

Ponadto w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, został powołany Zespół ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń, który w szczególności zajmuje się analizą skutków społeczno- ekonomicznych oraz wypracowywaniem propozycji rozwiązań. W pracach ww. Zespołu mogą brać udział osoby zaproszone, nie będące członkami Zespołu, których wiedza jest przydatna do realizacji jego zadań.

Informacja o aktualnej sytuacji na rynku trzody chlewnej i podejmowanych działaniach przez Rząd, aby zrekompenzować utracone dochody rolnikom

Aktualna sytuacja na rynku wieprzowiny

Pogłowie świń i produkcja wieprzowiny

W końcu listopada 2013 r. wg GUS pogłowie trzody chlewnej liczyło 11,0 mln sztuk, wykazując spadek o 137,8 tys. sztuk (-1,2%) w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. Zmniejszyła się liczebność większości grup struktury stada świń. Stado loch na chów spadło o

57 tys. sztuk (-5,8%) do poziomu 955,1 tys. sztuk, w tym loch prośnych było 633,6 tys. sztuk. W porównaniu z końcem lipca 2013 r. pogłowie ogółem zmniejszyło się o około 168,1 tys. sztuk (-1,5%).

Produkcja wieprzowiny w 2012 r. wyniosła 1734 tys. ton i była o 142 tys. ton (-8%) niższa w stosunku do 2011 r. (1876 tys. ton). Wg prognoz IERiGŻ w 2013 r. produkcja wieprzowiny mogła wynieść 1524 tys. ton, tj. o 12% (210 tys. ton) mniej niż w 2012 r.

Dane na temat wielkości ubojów wskazują na znacznie mniejszy spadek produkcji wieprzowiny w Polsce w 2013 r. Wg GUS, w 2013 r. uboje świń w rzeźniach osiągnęły poziom 1 685,6 tys. ton (w masie poubojowej schłodzonej), a więc były o 10,5 tys. ton (-0,6%) niższe niż w 2012 r. (1 696,1 tys. ton).

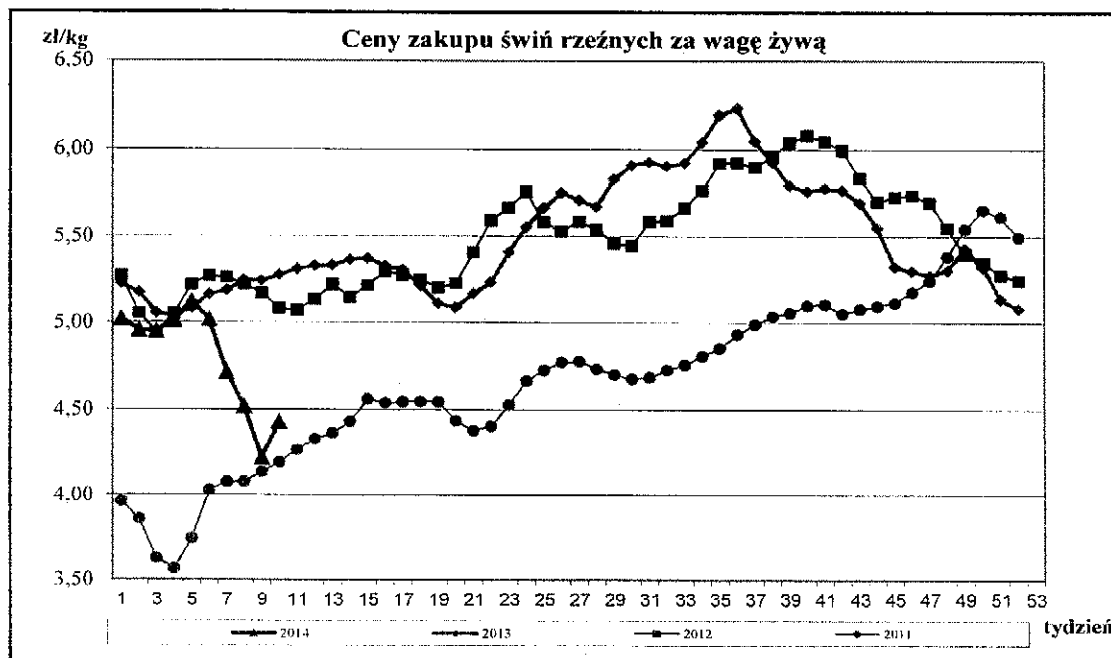
Sytuacja cenowa

Ceny w Polsce (w masie żywej) – notowania za okres 03-09.03.2014 r.

Przez okres czterech tygodni lutego 2014 r. średnia cena skupu żywca wieprzowego, notowana w Zintegrowanym Systemie Rolniczej Informacji Rynkowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi spadła o 18% (90 groszy), z poziomu 5,12 zł/kg do poziomu 4,22 zł/kg.

W okresie 03-09.03.2014 r. cena skupu żywca wieprzowego wyniosła 4,43 zł/kg i w stosunku do tygodnia poprzedniego (4,22 zł/kg) wzrosła o 21 gr (+5%), zaś w stosunku do analogicznego tygodnia 2013 r. (5,28 zł/kg) cena była niższa o 85 gr (-16%).

Sytuację cenową w latach 2011-2014 prezentuje poniższy wykres.

Źródło: Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW

Sytuacja cenowa w UE-28 w okresie 03-09.03.2014 r.

W okresie 03-09.03.2014 r. średnia cena rynkowa tusz wieprzowych (klasa E, masa poubojowa schłodzona) dla UE-28¹ wyniosła **154,88 €/100 kg** i była o 0,2% niższa niż tydzień wcześniej (155,27 €/100 kg).

Polska cena w tym samym czasie ukształtowała się na poziomie **140,28 €/100 kg** i była o 9,4% niższa od średniej dla UE-28.

W okresie 03-09.03.2014 r. mniej niż w Polsce płacono za wieprzowinę w **Holandii i Belgii**.

Ceny w krajach będących najważniejszymi producentami wieprzowiny kształtowały się następująco: Niemcy – 149,63 €/100 kg, Francja – 144,00 €/100 kg, Hiszpania – 174,65 €/100 kg, Dania – 141,24 €/100 kg, Holandia – 130,08 €/100 kg. Najniższa w UE była cena w Holandii, zaś najwyższa na Malcie – 237,00 €/100 kg.

W okresie od wykrycia w Unii Europejskiej pierwszych przypadków wystąpienia ASF u dzików, tj. od początku lutego do 09 marca 2014 r., średnia cena w Unii Europejskiej obniżyła się o 5,8%. Ceny w poszczególnych państwach członkowskich kształtowały się następująco:

- w 24 państwach członkowskich ceny spadły, najbardziej: **na Litwie** (-14,8%), na Łotwie (-14%), w **Polsce** (-13%), w Rumunii (-10,6%), w **Holandii** (-9,3%), w **Belgii** (-9,1%) i w **Niemczech** (-7,9%);
- w 3 państwach członkowskich (Włochy, Cypr, Malta) ceny nie uległy zmianie w okresie analizowanych pięciu tygodni;
- ceny wzrosły tylko w **Hiszpanii** (+1,4%).

Ceny prosiąt na targowiskach

W lutym 2014 r. średnia **cena za 1 prosię** (masa ok. 20 kg) uzyskana w transakcjach targowiskowych wynosiła **161,33 zł** i była o 3,5% niższa w porównaniu z ceną sprzed miesiąca (167,21 zł/sztukę). W porównaniu z analogicznym miesiącem 2012 r. prosięta potaniały o 4,4%.

W okresie 03-09.03.2014 r. na rynkach lokalnych (targowiskach) średnia cena prosiąt wynosiła 170,33 zł/sztukę. Cena ta była o 6,6% wyższa od odnotowanej przed tygodniem (159,80 zł/sztukę). Aktualna cena targowiskowa prosiąt jest o 1,1% niższa od odnotowanej przed rokiem (172,26 zł/sztukę).

Relacje cen wieprzowiny do cen zbóż oraz cen pasz

W okresie 03-09.03.2014 r. relacja cen zakupu trzody chlewnej do targowiskowych cen żyta kształtowała się jak 1:7,4 wobec 1:7,0 w tygodniu poprzedzającym. W analogicznym do analizowanego tygodniu 2013 r. relacja ta wynosiła 1:7,2.

Relacja cen zakupu trzody chlewnej do targowiskowych cen jęczmienia ukształtowała się jak 1:5,2 w okresie 03-09.03.2014 r. wobec 1:5,1 w tygodniu poprzedzającym. W pierwszym tygodniu marca 2013 r. relacja ta wynosiła 1:5,7.

W styczniu 2014 r. średnia cena mieszanki paszowej pełnoporcjowej wyniosła 1197 zł/tonę i w stosunku do grudnia 2013 r. (1198 zł/tonę) była praktycznie na tym samym poziomie. W porównaniu ze styczniem 2013 r. (1377 zł/tonę), cena mieszanek pełnoporcjowych w styczniu 2014 r. była niższa o 180 zł (-13,1%).

Handel zagraniczny w 2013 r. (według wstępnych danych)

¹ Z dniem 1 stycznia 2014 r. część państw członkowskich przekazuje oddzielnie ceny klas E i S.

Eksport mięsa wieprzowego (kod CN 0203) wyniósł 437,9 tys. ton i był o 69,2 tys. ton (tj. o 18,8%) większy niż w 2012 r. (368,7 tys. ton). Import mięsa wieprzowego w tym samym okresie wyniósł 603,9 tys. ton i był o 8,5 tys. ton (tj. o 1,4%) większy niż w 2012 r. (595,4 tys. ton). Saldo handlowe w stosunku do poprzedniego roku uległo poprawie, gdyż w 2013 r. wyniosło minus 166,0 tys. ton, wobec minus 226,7 tys. ton w 2012 r.

Eksport żywej trzody chlewnej (CN 0103) wyniósł 15,9 tys. ton (107,8 tys. sztuk) i był mniejszy o 2,9 tys. ton (tj. o 15,3%) w wolumenie w stosunku do 2012 r. (18,8 tys. ton, 138,8 tys. sztuk). Import trzody chlewnej żywej (CN 0103) wyniósł 233,9 tys. ton (5126,3 tys. sztuk) i pod względem wolumenu był o 62,2 tys. ton (tj. o 36,2%) większy od importu odnotowanego w 2012 r. (171,7 tys. ton, 3824,3 tys. sztuk). Saldo wyniosło minus 217,9 tys. ton wobec minus 152,9 tys. ton w 2012 r.

Kierunki handlu zagranicznego mięsem wieprzowym oraz żywą trzodą chlewną

eksport

Największy udział w eksporcie mięsa wieprzowego przypadł na Chiny (51,7 tys. ton, tj. 11,8% całego wyeksportowanego mięsa), Włochy (43,3 tys. ton, tj. 9,9%), Białoruś (42,5 tys. ton, tj. 9,7%) oraz Rosję (35,8 tys. ton, tj. 8,2%). Duży udział w eksporcie miały również: Słowacja, Niemcy, Węgry, Japonia, Republika Czeska i Ukraina. Pod względem wartości, pierwsze miejsce wśród kierunków eksportowych zajęła Białoruś (104,5 mln EURO), drugie Rosja (99,4 mln EURO), a trzecie Włochy (81,9 mln EURO).

Największym odbiorcą żywych zwierząt pod względem wolumenu były Węgry (10,8 tys. ton, co stanowiło 67,4% wywozu żywca). Na kolejnych miejscach znalazły się Słowacja (1,5 tys. ton, co stanowiło 9,4% wywozu żywca) i Litwa (1,4 tys. ton, co stanowiło 8,7% wywozu żywca). Pod względem wartości, pierwsze miejsce wśród kierunków eksportowych zajęły Węgry (12,7 mln EURO), drugie Słowacja (2,2 mln EURO), a trzecie Litwa (1,6 mln EURO).

import

Import mięsa i żywca wieprzowego w całości pochodził ze wspólnego rynku. Najwięcej mięsa wieprzowego w 2013 r. przywieziono do Polski z Niemiec (178,8 tys. ton, tj. 29,6% importu wieprzowiny ogółem), z Belgii (134,1 tys. ton, tj. 22,2%) i z Danii (127,8 tys. ton, tj. 21,2%). Na kolejnych miejscach znalazła się Holandia, skąd sprowadzono 68,2 tys. ton mięsa wieprzowego, Hiszpania (33,9 tys. ton) i Wielka Brytania (26,0 tys. ton).

Wiodącym kierunkiem przywozu żywca wieprzowego w 2013 r. były Niemcy, skąd przywieziono 96,5 tys. ton, tj. 1 356,6 tys. sztuk i Dania, skąd do Polski trafiło 80,0 tys. ton (2637,4 tys. sztuk), a następnie Litwa (28,6 tys. ton, tj. 347,2 tys. sztuk) i Holandia (17,1 tys. ton, tj. 580,8 tys. sztuk).

Możliwości wsparcia rynku wieprzowiny w ramach wspólnej organizacji rynków

Zasady organizacji rynku wieprzowiny reguluje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671). Przewiduje ono następujące środki wsparcia rynku wieprzowiny, które mogą być zastosowane w sytuacjach kryzysowych:

▪ dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny

O zastosowaniu dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny może zdecydować Komisja Europejska, uwzględniając sytuację rynkową, w tym średnie ceny rynkowe

notowane w UE, progi referencyjne i koszty produkcji, a także potrzebę zareagowania we właściwym czasie na szczególnie trudną sytuację na rynku. Poziom stawek dopłat, a także zakres objętych nimi produktów określa Komisja Europejska w drodze aktu wykonawczego.

▪ **środki zarządzania kryzysowego**

W ramach instrumentarium dostępne są m.in.:

1) mechanizm przeciwdziałający zakłóceniom na rynku (art. 219),

Środek ten może być uruchomiony przez Komisję Europejską (w drodze aktu delegowanego) w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zagrożenie wystąpieniem zakłóceń na rynku spowodowanych znaczącym wzrostem lub spadkiem cen na rynku wewnętrznym lub rynkach zewnętrznych lub innymi zdarzeniami i okolicznościami powodującymi poważne zakłócenia na rynku lub grożącymi wystąpieniem takich zakłóceń, w przypadku gdy taka sytuacja lub jej skutki dla rynku będą trwać lub się pogarszać. Jednym z instrumentów, które mogą być uruchomione na podstawie tego przepisu są refundacje wywozowe, których stawka jest co do zasady określona w rozporządzeniu 1308/2013 na poziomie zerowym.

2) mechanizmy związane ze skutkami zwalczania chorób zwierząt oraz utratą zaufania konsumentów (art. 220):

Środek ten może być uruchomiany z uwzględnieniem:

a) ograniczeń w handlu wewnątrz Unii i z państwami trzecimi, które to ograniczenia mogą wynikać ze stosowania środków zwalczania rozprzestrzeniania się chorób zwierząt oraz

b) poważnych zakłóceń na rynku bezpośrednio związanych z utratą zaufania konsumentów spowodowaną zagrożeniami dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz ryzykiem chorób.

Może on być uruchomiony na wniosek państwa członkowskiego i tylko wtedy, kiedy podjęło ono działania mające na celu zwalczenie choroby. Współfinansowanie unijne wynosi 50%.

3) mechanizmy do rozwiązywania problemów szczególnych (art. 221)

Komisja Europejska na podstawie ww. artykułu może przyjąć niezbędne i uzasadnione środki nadzwyczajne w celu rozwiązania szczególnych problemów, jeśli nie jest możliwe przyjęcie środków nadzwyczajnych na podstawie art. 219 lub art. 220.

4) zezwolenie organizacjom producentów lub organizacjom międzybranżowym na zastosowanie mechanizmu wycofania z rynku lub prywatnego przechowywania produktów w celu stabilizacji sytuacji w danym sektorze (art. 222).

Decyzja o zastosowaniu ww. mechanizmów, a także zakres, rodzaj działań i wysokość ewentualnego wsparcia (w tym finansowego), jakie mogą być zastosowane może być podjęta przez Komisję Europejską w ramach uprawnień do wydawania aktów delegowanych lub wykonawczych w tym zakresie. Polska, podobnie jak i inne kraje członkowskie UE, nie ma możliwości samodzielnego podejmowania działań interwencyjnych na rynku wieprzowiny.

Działania podejmowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Mając na uwadze pogarszającą się sytuację na rynku wieprzowiny, w tym spadek cen oraz problemy z eksportem polskiego mięsa wieprzowego, na posiedzeniu Komitetu ds. Wspólnej Organizacji Rynków w dniu 20 lutego 2014 r. Polska poinformowała Komisję Europejską o problemach występujących na polskim rynku wieprzowiny. Przedstawiciel Polski podkreślił, że cena wieprzowiny w Polsce obniża się od początku lutego 2014 r., występują także problemy z eksportem. Zaaapelował do Komisji Europejskiej o podjęcie

działań mających na celu poprawę sytuacji na rynku wieprzowiny. Komisja Europejska poinformowała, że ściśle monitoruje sytuację na tym rynku, prowadzone są także negocjacje ze stroną rosyjską mające na celu zniesienie embarga na przywóz wieprzowiny z Unii Europejskiej wprowadzonego przez ten kraj.

Ponadto, pismem z dnia 24 lutego 2014 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o podjęcie szybkich i zdecydowanych działań z wykorzystaniem istniejącego instrumentarium wsparcia rynku. We wniosku zwrócono uwagę, że Polska obserwuje z rosnącym niepokojem rozwój sytuacji na rynku wieprzowiny, wynikający z pojawienia się przypadków afrykańskiego pomoru świń u dzików w Unii Europejskiej, a w konsekwencji wprowadzenia ograniczeń w imporcie mięsa wieprzowego z UE przez niektóre państwa trzecie, szczególnie Federację Rosyjską. W przypadku Polski skutki te są tym dotkliwsze, że wykryte na terenie kraju przypadki ASF u dzików spowodowały konieczność utworzenia stref zagrożonych, objętych szeregiem zakazów i nakazów, a restrykcje w zakresie importu z Polski wprowadziły państwa trzecie stanowiące głównych partnerów handlowych Polski, tj. Federacja Rosyjska, Białoruś, Japonia czy Chińska Republika Ludowa.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ponownie wystąpił na początku marca 2014 r. do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o uruchomienie nadzwyczajnych środków wsparcia rynku wieprzowiny w formie pomocy finansowej dla producentów świń prowadzących działalność w strefie objętej restrykcjami wynikającymi z przepisów weterynaryjnych, a także dopłat do prywatnego przechowywania mięsa wieprzowego oraz refundacji wywozowych, celem złagodzenia postępującego spadku cen oraz występujących w całej Polsce problemów ze zbytem świń. Decyzja o ewentualnym uruchomieniu powyższych środków wsparcia musi być podjęta przez Komisję Europejską.

W przypadku nadzwyczajnych środków wsparcia rynku wieprzowiny dla producentów świń prowadzących działalność w strefie objętej restrykcjami wynikającymi z przepisów weterynaryjnych, Minister wnioskował o rekompensaty utraconych przychodów dla producentów, z tytułu sprzedaży świń przeznaczonych do uboju oraz prosił po zaniżonej cenie. Zgodnie z wnioskiem, program rekompensat dla rolników miałby być stosowany od daty wprowadzenia ograniczeń na wyznaczonym przepisami obszarze Polski, tj. od 18 lutego br.

Na spotkaniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z Komisarzem, które odbyło się w dniu 6 marca 2014 r., zapadła wstępna decyzja o akceptacji uruchomienia nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów świń w strefie objętej restrykcjami wynikającymi z przepisów weterynaryjnych. Aktualnie przygotowywane jest rozporządzenie Komisji Europejskiej w tej sprawie, które będzie zawierało szczegóły dotyczące programu pomocy finansowej polskim rolnikom. Następnie konieczne będzie wydanie przepisów krajowych.

Kwestia dotycząca pozostałych instrumentów wnioskowanych przez Polskę, w tym uruchomienia dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny jest natomiast przez Komisję Europejską nadal analizowana.

PODSEKREIARZ STANU

Podusz Halawa